

IMPRESSUM

Hrvatska komora arhitekata (HKA)
i Udruženje hrvatskih arhitekata (UHA)

Povodom 3. kongresa hrvatskih arhitekata

Nakladnik: Udruženje hrvatskih arhitekata

Dizajn: Boris Ljubičić / STUDIO INTERNATIONAL

3D ilustracija: Igor Ljubičić

Fotografije: Ivo Pervan

Prijevod: Graham McMaster

Tisak: Printera

Naklada: 1000

Split, studeni 2010.

Apolitika

**Smjernice za izradu arhitektonske politike
Inicijativa HKA / UHA**

studeni 2010.

PREDGOVOR

Hrvatska komora arhitekata i Udruženje hrvatskih arhitekata kao krovne strukovne organizacije u Republici Hrvatskoj prepoznaju i ističu važnost i značaj arhitekture u održivom razvitku Republike Hrvatske.

Inicijativa za izradu i donošenje Arhitektonske politike Republike Hrvatske pokrenuta je od strane Razreda arhitekata HKAIG i Udruženje hrvatskih arhitekata na 1. kongresu hrvatskih arhitekata 2004. godine, te nastavljena na 2. kongresu hrvatskih arhitekata 2007. godine.

Danas, 2010. godine, pred ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, a u skladu s europskim pravnim stečevinama, Hrvatska komora arhitekata i Udruženje hrvatskih arhitekata su, u sklopu 3. kongresa hrvatskih arhitekata Apolitika 2013., pripremili ove smjernice za izradu hrvatske Arhitektonske politike.

Za izradu Arhitektonske politike predlaže se stvaranje nacionalne platforme pod vodstvom i koordinacijom Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Savjeta za prostorno uređenje Republike Hrvatske, Hrvatske komore arhitekata i Udruženja hrvatskih arhitekata.

Hrvatska komora arhitekata i Udruženje hrvatskih arhitekata predlažu ovu inicijativu naglašavajući njenu važnost i dugoročnu usmjerenost te potrebu prioritarnog djelovanja svih institucija u cilju donošenja Arhitektonske politike Republike Hrvatske.

UVOD

„Gdje god bili, naše fizičko okruženje čini postavku našeg života. Jednom kada je ono planirano i oblikovano u svojem najboljem, u zgradama, naseljima, gradovima, vrtovima, parkovima, krajobrazima i infrastrukturi, arhitektura nam svima daje priliku da budemo aktivni, da sudjelujemo i uživamo.

Ukratko: povećana kvaliteta života.

To znači da arhitektura dodaje vrijednost pojedincu i društvu. Iz tog razloga je važno da fizičko okruženje ima visoke arhitektonske kvalitete.

Arhitektura odražava društvo i vrijeme u kojem je stvorena. To je razlog zašto arhitektura stvara i predstavlja važan dio naše kulturne baštine, naše povijesti i identiteta. To znači da su arhitektura i njezina kvaliteta važni ne samo za suvremeno društvo, već i za budućnost.

Ono što gradimo danas, kulturno je nasljeđe budućnosti. Arhitektura doprinosi priči o tome što smo i kamo idemo.“

Danska arhitektonska politika, 2007.

U najširem smislu, arhitektura predstavlja cjelokupno od čovjeka kreativno stvoreno okruženje koje obuhvaća zgrade i građevine, vanjske prostore, infrastrukturu i krajobraz.

Uz očuvanu prirodu, kvalitetno izgrađen prostor je temeljno pravo svakog čovjeka i preduvjet svekolikog razvoja.

Visoka arhitektonska kvaliteta izgrađenog prostora jest javni interes, ona nije rezultat slučajnosti, već se stvara neposrednim, savjesnim i koordiniranim djelovanjem arhitektonske i drugih relevantnih struka, uz visoku društvenu svijest i političku volju.

Prepoznavši vrijednost i ulogu arhitekture u održivom razvitku, Hrvatska komora arhitekata i Udruženje hrvatskih arhitekata, kao krovne strukovne organizacije u Republici Hrvatskoj, potiču izradu i prihvaćanje službene Arhitektonske politike.

Arhitektonska politika je dokument kojim se iskazuje javni interes za kvalitetu i vrijednost fizičkog okvira razvoja te kao takva postaje dio ukupne politike Države i katalizator procesa održivog razvoja, brige o javnom prostoru, unapređenja oblikovnih vrijednosti zasnovanih na lokalnim specifičnostima, zaštiti zdravlja, klime i sigurnosti. Arhitektonskom politikom se definira i unaprjeđuje svekolika kultura građenja, upotpunjuje smisao načela održivog razvoja za kvalitetan, siguran i zdrav okoliš, podiže svijest javnosti o značaju kvalitete izgrađenog prostora te potiče transparentnost i interakcija svih zainteresiranih strana u procesu njegova oblikovanja. Arhitektonsku politiku koordinirano provode, neposredno ili posredno, svi sudionici prostornog razvoja (tijela javne uprave na svim razinama, visokoškolske i znanstvene institucije, ovlaštene arhitekti i inženjeri, stručne službe, strukovne i nevladine organizacije, mediji i pojedinci).

French's
Custard
Pie

ECOS

DIGITAL
VIDEO
RECORDING

POLAZIŠTA

Inicijativa za donošenje nacionalne Arhitektonske politike rezultat je organiziranog i višegodišnjeg nastojanja arhitektonske struke te sustavnog i koordiniranog rada na nacionalnom i međunarodnom planu, koje se prepoznaje kroz:

- članstvo komorski organizirane struke (Razreda arhitekata Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu - RA HKAIG / Hrvatske komore arhitekata - HKA) u Vijeću arhitekata Europe (ACE)
- članstvo RA HKAIG / HKA, Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) i Ministarstva kulture (MK) u Europskom forumu za arhitektonske politike (EFAP)
- članstvo Udruženja hrvatskih arhitekata (UHA) u Međunarodnom udruženju arhitekata (UIA)
- članstvo Hrvatske u organizacijama EUROPAN i UN HABITAT.

Donošenje nacionalne Arhitektonske politike ima uporište u:

- u planskim dokumentima i zakonskoj regulativi iz područja prostornog uređenja i gradnje (Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, lipanj 1997., Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, svibanj 1999., Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, veljača 2009., Zakon o prostornom uređenju i gradnji, srpanj 2007.)
- organiziranosti arhitektonske i inženjerskih struka u strukovne komore
- konsenzusu arhitektonske struke iskazanom na 1. i 2. Kongresu hrvatskih arhitekata (Zaključci 1. kongresa hrvatskih arhitekata, listopad 2004.; Zaključci 2. kongresa hrvatskih arhitekata, listopad 2007.)

- stavovima Savjeta za prostorno uređenje Države iskazanih u Izvješćima 2004.-2009. godine (Izvješće o radu 2004-2007., prosinac 2007.; Izvješće o radu 2008., siječanj 2009.; Izvješće o radu Savjeta prostornog uređenja Države 2009., srpanj 2010.)
- uvođenju arhitekture u Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje na inicijativu RA HKAIG-a i Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2010.g.
- članstvu RA HKAIG-a / HKA-a, MZOPUG-a i MK-a u Europskom forumu za arhitektonske politike (EFAP) od 2004.g.
- međunarodnim dokumentima iz područja prostornog uređenja i arhitekture (Rezolucija Vijeća Europske unije o arhitektonskoj kvaliteti urbanog i ruralnog okoliša, 2001.; UIA bijela knjiga - Budućnost arhitekture/Prijedlozi za izgrađeni okoliš, 2002.; Europska stambena povelja, travanj 2006.; Revidirana EU strategija održivog razvoja, lipanj 2006.; Teritorijalna agenda Europske unije, svibanj 2007.; Leipziska povelja o održivim europskim gradovima, svibanj 2007.; Odluka Europskog parlamenta o stanovanju i regionalnoj politici, svibanj 2007.)

Uz pokretače ove inicijative - Hrvatsku komoru arhitekata (HKA) i Udruženje hrvatskih arhitekata (UHA), nacionalnu platformu za donošenje Arhitektonske politike trebaju neizostavno činiti i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG), Ministarstvo kulture (MK), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS), Savjet prostornog uređenja Republike Hrvatske, strukovne komore i organizacije inženjera u graditeljstvu, visokoškolske ustanove te Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

CILJEVI

Arhitektonska politika prepoznaje tri glavna cilja:

1. Kultura građenja kao preduvjet za kvalitetno izgrađen prostor

Kultura građenja je dugotrajan proces razvoja izgrađenog prostora i našeg odnosa prema njemu, kojim utječemo na podizanje razine njegove kvalitete. Podizanje razine kulture građenja neophodan je preduvjet da briga za izgrađeni prostor postane briga svih nas.

2. Kvaliteta izgrađenog prostora kao osnova za dobar život svakog pojedinca

Život svakog pojedinca bit će bogatiji u atraktivnim, inspirativnim i funkcionalno oblikovanim građevinama i prostorima koji ih okružuju. Izgrađen prostor treba biti poticajan životni ambijent, a njegova visoka kvaliteta predstavlja osnovu za kvalitetu naših života.

3. Kvalitetna arhitektura kao osnova nacionalnog razvoja i napretka

Arhitektura zbog svoje sveprisutnosti utječe na društvo u cjelini. Prepoznatljiva i kvalitetna arhitektura ima potencijal pokretanja nacionalnog razvoja i napretka, te pozitivni utjecaj na kvalitetnije pozicioniranje Hrvatske na međunarodnom planu.

Ostvarivanje ciljeva Arhitektonske politike predviđa se u 10 međusobno povezanih tematskih područja različitog značaja i obima:

1. Društvena svijest
2. Javni zahvati u prostoru
3. Graditeljsko nasljeđe
4. Prostorno planiranje i uređenje
5. Izgrađeni prostor
6. Arhitektonski i urbanistički natječaji
7. Obrazovanje
8. Značaj i uloga arhitekture u razvoju gospodarstva
9. Hrvatska arhitektura na međunarodnom planu
10. Zakonodavni okvir

Realizacija inicijativa unutar svakog od tematskih područja ostvarit će uvjete za postizanje tri glavna cilja Arhitektonske politike.

1. Društvena svijest

Razina kvalitete izgrađenog prostora je rezultat stupnja društvene odgovornosti prema prostoru koji nas okružuje i njegovom očuvanju.

Visoka razina društvene svijesti o njegovu značaju osnovni je preduvjet za ostvarivanje njegove kvalitete.

- Pravo na kvalitetno izgrađeni prostor je pravo svakog pojedinca, ali i obveza pojedinca da sudjeluje u donošenju odluka i preuzimanju odgovornosti koje se tiču njegove kvalitete i zaštite.
- Sustavnim podizanjem društvene svijesti o značaju kvalitete izgrađenog prostora treba unapređivati stavove korisnika, privatnih naručitelja i investitora na način da znaju prepoznati i tražiti kvalitetu, te tako utjecati na postepeno podizanje kvalitete izgrađenog prostora na višu razinu.
- Odluke koje se odnose na prostorno uređenje moraju biti predmet javnih rasprava pri čemu su transparentni sustav i dobro informirani i aktivni građani preduvjet donošenja kvalitetnih odluka.

- Za uspješno podizanje društvene svijesti potrebno je osigurati kontinuiranu promociju arhitekture kako preko medija tako i putem institucije koja bi trebala biti osnovana kao informacijski i promocijski centar hrvatske arhitekture.

Inicijative

- uspostavljanje nacionalnog programa za kvalitetu i kulturu građenja
- pokretanje nacionalne rasprave o značaju izgrađenog prostora
- stvaranje nacionalne medijske platforme za promociju arhitekture
- osnivanje institucije koja će biti promocijska i inovacijska platforma hrvatske arhitekture

2. Javni zahvati u prostoru

Javni zahvati su sveprisutni i najvidljiviji, te je od vitalne važnosti za kvalitetu sveukupnog izgrađenog prostora da javni naručitelji u realizaciji svojih projekata osiguraju visoke standarde kvalitete.

- Javni naručitelji trebaju predvoditi svojim primjerom, te biti uzor za sve zahvate u prostoru.
- Javne građevine i javni prostori trebaju biti visoke kvalitete, odnosno kvalitetno oblikovani, uporabljivi, održivi, pristupačni, zdravi za korištenje, te kvalitetno izvedeni.
- Kvaliteta sveukupnog izgrađenog prostora ovisi, ne samo o kvaliteti javnih zgrada bez obzira na njihovo mjerilo i namjenu, već i o kvaliteti otvorenih prostora, cesta, mostova i drugih infrastrukturnih građevina.
- Javne investicije, u interesu javnosti, trebaju biti dugoročno opravdane postizanjem optimalnog odnosa cijene gradnje, kvalitetnog oblikovanja, uporabljivosti kao i troškova održavanja i korištenja za predviđeni životni vijek građevine.

- Javni naručitelji trebaju promovirati ekološka i energetska učinkovita rješenja.
- U postupcima javne nabave usluga planiranja i projektiranja visoka kvaliteta arhitekture treba biti osigurana primjenom metode natječaja za odabir najboljeg idejnog rješenja, odnosno primjenom mjerila kvalitete usluge.

Inicijative

- određivanje jedinstvene metode izrade investicijskih projekata
- unaprjeđenje postojećih i definiranje novih propisa i standarda kvalitete za projektiranje i izvođenje javnih građevina i prostora
- afirmacija arhitektonskih i urbanističkih natječaja za javne zahvate u prostoru

3. Graditeljsko nasljeđe

Graditeljsko nasljeđe jedna je od sastavnica nacionalne kulture i baštine. Očuvanje i zaštita graditeljskog naslijeđa treba postati nacionalni prioritet, jer nas upravo bogati slojevi baštine istovremeno uče što je to kultura građenja i tvore naš jedinstveni nacionalni identitet.

- Sveobuhvatan registar kulturnih dobara nužan je preduvjet za unaprjeđenje očuvanja graditeljskog naslijeđa.
- Zaštita baštine mora biti usmjerena na njezino odgovarajuće korištenje zasnovano na kvalitetnom i ravnopravnom dodiru povijesnog i suvremenog arhitektonskog izraza.
- Kulturna dobra su izuzetna društvena vrijednost kojima se treba primjereno upravljati, a Država svojim primjerom treba pokazati i ostalim vlasnicima i korisnicima kulturnih dobara kako se ona čuvaju, štite i unapređuju.

Inicijative

- unaprjeđenje kontinuiranog praćenja, inventarizacije i zaštite graditeljskog naslijeđa
- unaprjeđenje očuvanja i zaštite graditeljskog, te zaštita arhitektonskog naslijeđa 20. stoljeća
- promoviranje značaja graditeljskog naslijeđa u javnosti
- organiziranje izobrazbe vlasnika, korisnika i upravitelja kulturnih dobara o njihovim pravima i obavezama u složenom procesu očuvanja graditeljskog naslijeđa.

4. Prostorno planiranje i uređenje

Kvalitetno prostorno planiranje osnovni je preduvjet zaštite, očuvanja i kvalitete prostora kao temeljnog nacionalnog dobra, te osiguranja održivog prostornog razvoja i visoke kvalitete izgrađenog prostora.

- Prostorno planiranje treba unapređivati u skladu s ciljevima i na načelima prostornog uređenja uvažavajući socijalne, ekonomske, ekološke i prostorne komponente, vertikalno i horizontalno usklađenje, uključujući i sve sektore i sve razine znanja koje utječu na prostorni razvoj.
- Očuvanje posebnosti i raznovrsnost krajobraza i izgrađenog prostora u pojedinim regijama, područjima, naseljima i gradovima su osnovne pretpostavke za stvaranje kvalitetnog prostornog razvoja.
- U sustavu prostornog uređenja treba unaprijediti i dosljedno primjenjivati opće kriterije, pokazatelje i standarde za prostorne planove.
- Način zaštite, planiranja i uređenja obale i otoka, kao značajnog dijela identiteta Hrvatske prepoznatog i u svjetskim okvirima, treba unapređivati cjelovitim sagledavanjem obalnog područja, zaštitom postojećih vrijednosti i podizanjem razine kvalitete prostornog planiranja.

- Zemljišna politika je važan provedbeni dio sustava prostornog uređenja, kojim se omogućava realizacija prostornih planova, odnosno realizacija kvalitete planerske vizije uređenja prostora, a koja se ne može zasnivati isključivo na postojećim vlasničkim odnosima.

Inicijative

- primjena europskih smjernica i direktiva u nacionalnom sustavu prostornog uređenja
- unapređenje kriterija i standarda za izradu prostornih planova
- pristupanje izradi cjelovitog plana jadranskog područja
- donošenje nacionalne zemljišne politike

5. Izgrađeni prostor

Izgrađeni prostor je sastavni dio životne okoline svakog pojedinca, te je njegova kvaliteta preduvjet za visoku kvalitetu života. Za stvaranje i održavanje kvalitete izgrađenog prostora potrebno je široko razumijevanje i prihvaćanje ciljeva kvalitete kako u njegovom planiranju, projektiranju i izvođenju tako i u korištenju i održavanju.

- Kvaliteta izgrađenog prostora treba biti zasnovana na uspješnom spoju skladnog uklapanja u postojeći urbani i prirodni krajobraz, inovativne ideje, kvalitete oblikovanja, funkcionalnosti, praktičnosti, efikasne upotrebe resursa, materijalne trajnosti, ekološke održivosti, te pažljive i kvalitetne izvedbe.
- Kvaliteta izgrađenog prostora treba biti zasnovana i na njegovoj održivosti, odnosno korištenju ekološki prihvatljivih materijala i tehnologija, energetske učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije što za konačni rezultat ima ugodnost boravka i očuvanje zdravlja, dugotrajnost i jeftinije održavanje, te očuvanje prirodnog okoliša.
- Za osiguranje visoke kvalitete izgrađenog prostora potrebno je unaprijediti kontrolu cijelog procesa gradnje, od pripreme projekta, preko projektiranja do izvedbe, kroz kontinuiranu aktivnost, koordiniranost i odgovornost svih sudionika - investitora, projektanata i izvođača.

- Kvalitetni stambeni prostor je osnovno pravo i potreba svakog pojedinca, stanogradnja najvažnija sastavnice socijalnog i gospodarskog razvoja društva, a stanovanje najveći korisnik prostora i prevladavajući sadržaj naselja, te mu treba posvetiti primjerenu pažnju u planiranju, projektiranju i gradnji, bez obzira da li se radi o individualnim, poduzetničkim ili društvenim nastojanjima da se osigura stambeni prostor.

Inicijative

- definiranje minimalnih kriterija kvalitete gradnje
- promoviranje i poticanje visoke kvalitete izgrađenog prostora
- poticanje primjene principa održive gradnje
- unaprjeđenje kontrole kvalitete
- donošenje nacionalne stambene politike
- donošenje mjera i propisa za unaprjeđenje kvalitete stanovanja
- pokretanje obnove postojećeg građevinskog fonda zbog podizanja energetske učinkovitosti

6. Arhitektonski i urbanistički natječaji

Hrvatska ima stoljetnu tradiciju provođenja arhitektonskih i urbanističkih natječaja kao poredbene metode kojom se kroz pozitivnu konkurenciju arhitekata postiže visoka kvaliteta idejnog rješenja, potiče raznolikost ideja, kreativnosti i inovacije, te se kao krajnji rezultat ostvaruje visoka kvaliteta izgrađenog prostora.

- Za ostvarivanje ciljeva Arhitektonske politike potrebna je daljnja i sustavna afirmacija natječaja kao provjereno najbolje metode za postizanje visoke kvalitete izgrađenog prostora.
- Naručitelji javnih zahvata u prostoru trebaju predvoditi svojim primjerom, te provoditi javne natječaje, u pravilu, za sve zgrade i građevine kao i javne prostore.
- Arhitektonske i urbanističke natječaje treba provoditi i za druge zahvate u prostoru koji su od posebnog značaja za kvalitetni prostorni razvoj i uređenje prostora.

Inicijative

- uvođenje metode natječaja i obveze njegove primjene u zakonodavni okvir
- promocija natječaja kod privatnih investitora
- donošenje Pravilnika o natječajima kao općeg propisa
- unaprjeđenje kvalitete provođenja natječaja

7. Obrazovanje

Obrazovanje je ključni instrument kojim utječemo na podizanje društvene svijesti o kvaliteti i značaju izgrađenog prostora. Za ostvarivanje visoke kvalitete izgrađenog prostora neophodno je kvalitetno obrazovanje o arhitekturi svih pojedinaca od najmlađe do odrasle dobi, kao i kvalitetno cjeloživotno profesionalno obrazovanje arhitekata i drugih struka koje sudjeluju u gradnji.

- Obrazovanje u predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednješkolskoj dobi o značaju kvalitete izgrađenog prostora treba biti obvezno kako bi omogućilo da djeca u budućnosti kao odrasli građani znaju i razumiju izraziti svoje stavove i mišljenje u svezi zaštite svojih i javnih interesa, a time i utjecati na stručna, gospodarska, socijalna i politička rješenja i odluke kojima se oblikuje njihovo fizičko okruženje.
- Profesionalno obrazovanje arhitekata i drugih struka koje sudjeluju u izgradnji treba biti kvalitetno i kontinuirano tijekom cijelog radnog vijeka pri čemu zbog primarnog značaja u ostvarivanju kvalitete izgrađenog prostora, arhitekti trebaju biti obrazovani za preuzimanje voditeljske i koordinatorske uloge u oblikovanju prostora i zaštiti javnog interesa.

- Obrazovanje odraslih o značaju kvalitete izgrađenog prostora, namijenjeno kako općoj javnosti, tako i političkoj javnosti koja predlaže zakone i propise i donosi odluke, treba omogućiti razumijevanje složenih procesa planiranja, projektiranja i odlučivanja na području prostornog razvoja i gradnje.
- Istraživanja u arhitekturi kao osnovni pokretač razvoja i napretka, trebaju biti sustavno organizirana i namjenski usmjerena, a takva će ulaganja višestruko isplatiti kvaliteta naše budućnosti.

Inicijative

- provođenje procesa obrazovanja o arhitekturi i kulturi prostora kroz nacionalni kurikulum
- kontinuirano unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog obrazovanja arhitekata i drugih struka koje sudjeluju u izgradnji prostora
- donošenje nacionalnog programa za obrazovanje odraslih na području izgrađenog prostora
- donošenje nacionalnog programa za arhitektonska istraživanja

8. Arhitektura kao pokretač gospodarskog razvoja

Visoka kvaliteta arhitekture ne samo da stvara dobre uvjete za naše živote već istovremeno i osigurava veliki potencijal za rast i razvoj nacionalnog gospodarstva kako kroz stvaranje pozitivnog gospodarskog okruženja, tako i stvaranjem dobre osnove osobito za razvoj graditeljstva i turizma.

- Arhitektura kao najprisutnija i najvidljivija slika društva, najbolje je i najučinkovitije sredstvo za oblikovanje prepoznatljivog identiteta države, područja ili grada koji je veoma važan pri stvaranju pozitivnog gospodarskog okruženja za pokretanje inicijalnih gospodarskih interesa, privlačenje kvalitetnih stranih i domaćih ulaganja, te podizanje konkurentnosti na tržištu rada i ulaganja.
- Visoka kvaliteta arhitekture je preduvjet za ostvarivanje razvojnog potencijala i konkurentnosti graditeljstva kao značajne gospodarske grane, kako u dijelu arhitektonskih i drugih projektantskih djelatnosti tako i u djelu građevinarstva i građevinske industrije.
- Visoka kvaliteta izgrađenog prostora je, uz očuvanje kulturne i prirodne baštine, preduvjet za ostvarivanje razvojnog potencijala i održivosti turizma kao strateške gospodarske grane, koju treba promicati na području cijele države s posebnim naglaskom na graditeljsku i arhitektonsku baštinu, turističke predjele i zgrade namijenjene turizmu.

- Pojedinačni primjeri arhitekture visoke kvalitete imaju potencijal postati prepoznatljivi nacionalni simboli na međunarodnom planu s velikim utjecajem na razvoj turizma kao i na razvoj gospodarstva u cijelosti što je vidljivo na primjerima svjetskih metropola poput Sydneya, Bilbaoa i Osla.

Inicijative

- podizanje svijesti o značaju arhitekture u brendiranju države, regija i gradova
- uključivanje arhitekata u projekte brendiranja države, regija i gradova
- pokretanje zajedničke inicijative svih sudionika u graditeljstvu s ciljem poticanja razvoja i podizanja konkurentnosti hrvatskog graditeljstva
- uključivanje arhitektonskih strukovnih tijela u djelovanje gospodarske diplomacije

9. Hrvatska arhitektura na međunarodnom planu

Hrvatski arhitekti trebaju sudjelovati u stvaranju pozitivne slike Hrvatske kao moderne i inovativne nacije koja je svjesna baštinjenih vrijednosti svojeg prostora.

- Hrvatska arhitektura treba biti visoke kvalitete, kako bi bila internacionalno prepoznata i priznata, pri čemu prepoznatljivost treba graditi na našoj dugoj tradiciji, lokalnom kontekstu i regionalnim specifičnostima i suvremenom arhitektonskom izrazu.
- Zbog svoje kvalitete nacionalna arhitektura može postati značajan izvozni proizvod, otvoriti izvoznu perspektivu za industriju, posebice građevinsku, te se pozitivno odraziti na globalno pozicioniranje Hrvatske na međunarodnom planu.
- Hrvatski arhitekti trebaju nastaviti aktivno sudjelovanje u međunarodnim stručnim organizacijama kao što su UIA, ACE, EFAP, European i dr. uz osnaživanje i proširivanje svojih aktivnosti i područja djelovanja.

- Hrvatski arhitekti trebaju nastaviti kreativno sudjelovanje u međunarodnim izložbama, selekcijama za dodjelu nagrade i natjecanjima kao što su Bienale u Veneciji, nagrada Mies van der Rohe, European, Expo i dr., te se aktivno uključivati u nova međunarodna događanja.

Inicijative

- kontinuirano promoviranje hrvatske arhitekture putem putujućih izložbi, poticanjem sudjelovanja hrvatskih arhitekata na međunarodnim natjecanjima, organiziranjem međunarodnih natječaja i dr.
- poticanje visoke kvalitete nacionalne prezentacije arhitekture
- promoviranje hrvatske arhitekture posrednim prisustvom u svim nacionalnim nastupima i prezentacijama na području diplomacije, kulture, gospodarstva, turizma, obrazovanja i dr.

10. Zakonodavni okvir

Donošenjem Arhitektonske politike Republike Hrvatske potvrđuje se svjesnost značaja izgrađenog prostora u ostvarivanju visoke kvalitete života, te nacionalnog razvoja i napretka.

Za uspješnu provedbu Arhitektonske politike potrebno je usvojene ciljeve sustavno primjeniti u regulatorni okvir na svim razinama od strateških dokumenata do provedbenih akata.

- Za ostvarivanje ciljeva Arhitektonske politike potreban je cjelovit i međusobno usklađen zakonodavni okvir.
- U postojećim strateškim dokumentima potrebno je naglasiti značaj kvalitete izgrađenog prostora u očuvanju, unaprjeđenju i zaštiti svekolikog okoliša i kvalitete života građana Republike Hrvatske.
- Utemeljene na postojećim strateškim dokumentima, smjernice Arhitektonske politike predlažu, u skladu s europskom pozitivnom praksom, proširenje okvira strateških dokumenata koji obuhvaća Nacionalni program za kulturu građenja, Zemljišnu politiku te Stambenu politiku.

- Postojeći zakonodavni okvir je potrebno unaprijediti prostornim i tehničkim standardima za planiranje i projektiranje, te procedurama i instrumentima provedbe.

Inicijative

- interaktivna suradnja zakonodavca i strukovnih organizacija u implementaciji ciljeva Arhitektonske politike u zakonodavni okvir
- poticanje suradnje svih sudionika u izgradnji prostora na unaprjeđenju zakonodavnog okvira
- unapređenje postojećih i donošenje novih strateških dokumenata
- usklađenje i unapređenje cjelokupnog zakonodavnog okvira koji utječe na osiguranje kvalitete izgrađenog prostora
- sustavno praćenje provedbe ciljeva Arhitektonske politike i kontinuirano unapređenje provedbe prema potrebi i prilagodbom zakonodavnog okvira

Zaključak

Izgrađen prostor je sveobuhvatan okvir društva kojim su uz fizičko okruženje određeni i socijalni, ekonomski, kulturološki i ekološki uvjeti života svakog pojedinca.

Kvaliteta izgrađenog prostora od javnog je interesa, jer predstavlja osnovu, kako za dobar život svakog pojedinca, tako i za globalno održivi razvoj i napredak Republike Hrvatske.

Održivi razvitak uključuje cjelovit, organiziran i jedinstven pristup društva prema izgrađenom prostoru, kojeg treba iskazati putem službene politike države.

Ove smjernice predstavljaju inicijativu za izradu Arhitektonske politike Republike Hrvatske, kao službene politike države prema izgrađenom prostoru, u čijoj izradi trebaju sudjelovati sve zainteresirane strane s ciljem da se postigne društveni konsenzus o budućem razvitku izgrađenog prostora, te odrede ciljevi, smjernice i mjere provedbe za njegov dugoročan i kvalitetan razvoj.

